

Política | NacióDigital | Actualitzat el 13/05/2019 a les 13:00

El descens de població provoca la pèrdua de regidors en alguns municipis

La manca d'infraestructures i l'interès dels joves per viure a la ciutat frena el creixement de les zones rurals

Bellver de Cerdanya, un dels municipis afectats pel descens de població | ACN

L'estancament o, fins i tot, la pèrdua de població no és un fenomen nou a les zones rurals de Catalunya, tot i que aquest s'accentua més a l'Alt Pirineu i Aran i les Terres de l'Ebre. Això implica que alguns dels ajuntaments que es constituïran després de les eleccions municipals del 26-M (<https://www.naciodigital.cat/municipals>) estaran conformats per menys regidors, ja que el padró municipal és el que defineix el nombre de representants de cada consistori. Deixant de banda les fluctuacions que registren aquest tipus de dades i l'afectació que té la baixa natalitat al conjunt del país, la manca d'infraestructures és un altre dels factors que hi influeix, a més del creixent interès de les noves generacions per acostar-se a entorns urbans més grans.

Les xifres parlen soles a les Terres de l'Ebre. Entre el 2011 i el 2016, les quatre comarques de la Terra Alta, la Ribera d'Ebre, el Baix Ebre i el Montsià han perdut 10.776 habitants, el 5,62% de la població. La incidència ha estat especialment greu als pobles de menys de mil habitants i en aquestes eleccions tres municipis de la Terra Alta perdran regidors a l'ajuntament a conseqüència de la davallada demogràfica. Són Caseres -que passa de 7 a 5 regidors-, i el Pinell de Brai i la Fatarella, que baixen dels 1.000 habitants i passaran de 9 a 7 regidors.

L'alcalde de la Fatarella, Francisco Blanch, assenyala que no es tem tant per un impacte econòmic al consistori, sinó que "amb menys regidors, hi haurà més feina per als que en formin part". Blanch té clar que la despoblació només es pot aturar amb un projecte territorial "concertat", on s'impliqui el sector públic, el privat i l'educatiu. "Hem de donar expectatives de futur i oportunitats al jovent, a les empreses i als comerços", ha defensat. També ha apuntat que és el moment clau per "no perdre el tren" de les tecnologies i les comunicacions. "Cal desplegar la fibra òptica perquè es pugui treballar des d'aquí, i desenvolupar les infraestructures que animin el desenvolupament industrial i l'emprenedoria", ha demanat.

La comarca té oportunitats. La bona salut del sector agrari, a través del vi i l'oli, i també el turisme, han de servir, segons Blanch, per aturar "l'exili de jovent" que no deixa d'agreuja-se a la Terra Alta. "Hi ha més gent que marxa fora que no que opti per tornar", ha lamentat l'alcalde de la Fatarella.

Els estudis que han dut a terme des de Càtedra d'Economia Local i Regional de la URV ratifiquen que, a partir del 2011, a la tendència anterior d'envelliment i de baixa natalitat, s'hi ha sumat el retorn de la migració i l'evolució demogràfica s'ha agreujat a la baixa. El catedràtic Antonio Duro està convençut que aquesta regressió es pot aturar. "La política pública del país o de l'Estat ha de vetllar per la distribució territorial de la població i perquè tots els territoris tinguin una població mínima per al seu manteniment i una generació econòmica per protegir els entorns rurals que beneficien a tothom", ha defensat Juan Antonio Duro.

"L'activitat econòmica no es pot concentrar *ad infinitum* a les grans capitals perquè estan limitades per espai, es genera especulació i es fan menys atractives. L'activitat econòmica i la població s'ha de moure com un taca d'oli en altres llocs que també ofereixen bona qualitat de vida", ha afegit. El catedràtic de la URV es mostra confiat en un "perfil de joventut" que està optant per viure "en llocs de poca densitat", que estudia o treballa a través de les noves tecnologies. "Hi ha una esperança en aquesta gent jove que pot afavorir que això es pugui redreçar", ha destacat.

No serà fàcil, ja avisen, però insten a actuar amb celeritat i amb "cura" per dedicar pressupostos a polítiques molt ben fetes i planificades que no poden ser microlocals com fins ara. "La política de correcció ha de ser rigorosa", ha aconsellat. Els resultats s'han de projectar a llarg termini, amb plans plurianuals i s'ha de tenir "paciència". "Recomano als futurs alcaldes que s'aliïn per trobar des dels estaments regionals o de país una política global estratègica de lluita contra la despoblació, perquè ens interessa com a país", ha animat.

Concretament, des de la Terra Alta, es proposa la qualitat de vida i l'entorn privilegiat com un dels principals actius per animar els joves a arrelar-hi. El vi i el paisatge han de pilotar noves oportunitats, però s'insisteix en què cal millorar la mobilitat i les tecnologies. Segons Gerard Ubalde, membre de l'Ateneu Popular la Pastora, la comarca ha fet "un canvi de dinàmica els últims anys", amb molta gent jove que ha trobat incentius per treballar al camp, amb una DO del vi que ha fet un gran salt qualitatiu i una DOP de l'oli seguint-li l'estela i en enlairament. Ara bé, queda molta feina a fet per ampliar el ventall de l'oferta laboral. Gandesa, la capital comarcal, és l'únic municipi que ha aconseguit frenar la despoblació i ha de començar a mirar-se com un exemple del què encara hi ha temps per fer.

Conseqüències de la despoblació al Pirineu

Bellver de Cerdanya, localitat situada aproximadament a mig camí de Puigcerdà i la Seu d'Urgell, és un dels municipis que perdrà dos regidors en el nou consistori que es configuri després dels comicis. D'aquesta manera, es quedarà en nou pel fet de tenir 1.979 habitants empadronats a principis d'enguany, xifra que es queda a les portes dels dos-mil necessaris per poder comptar amb onze representants. El seu alcalde, Xavier Porta (Endavant Cerdanya), diu que porten anys comprovant que la població censada va fluctuant i se situa al voltant d'aquest llindar. A més, té clar que faran "la feina igual" i que la composició de grups polítics que surti de les urnes serà la que marcarà la necessitat de pactes i col·laboració entre ells.

Encara que la disminució de població no es tradueix en una pèrdua de capacitat de gestió dels ajuntaments, ni tampoc té massa incidència a l'hora d'aconseguir que les necessitats del municipi siguin tingudes en compte per administracions més grans, el geògraf Albert Albet creu que sí afecta des del punt de vista de la percepció del seu "estatus de poble", tant per part dels seus veïns com dels representants dels ajuntaments afectats. Tot i això, deixa clar que les dades del padró d'habitants van canviant i Porta ho exemplifica dient que, al seu poble, hi ha qui s'inscriu per la gratuïtat del peatge del Túnel del Cadí i qui opta per no fer-ho per mantenir la fiscalitat que tenen en altres localitats o per triar l'institut on volen portar als seus fills.

La influència de Bellver sobre els municipis del seu entorn, als quals hi exerceix de sots-capital de comarca a la pràctica, s'explica en part per la divisió administrativa de la Cerdanya en dos demarcacions, la de Lleida i la de Girona. A més, l'alcalde destaca el paper que tradicionalment ha tingut la localitat de cara a impulsar equipaments per al conjunt d'aquesta zona, que històricament ha estat coneguda com a "Batllia".

Per la seva banda, Albet considera que més enllà de la dificultat d'intentar revertir el creixement vegetatiu de la població, en zones rurals com la del Pirineu cal invertir-hi tant en l'àmbit de les telecomunicacions com en el de les infraestructures viàries. A més, també veu la necessitat d'aplicar mesures per aconseguir que activitats econòmiques tradicionals, com ara la pagesia, es preservin de cara al futur. Tot plegat, en un moment on una part dels joves, que han anat a formar-se fora de casa seva, se senten atrets per veure "altres estils de vida".

A més de Bellver, a la comarca també perd dos regidors, i es queda amb tres, el municipi de Riu de Cerdanya. La disminució de representants també afecta municipi pirinenc de Canejan (Val d'Aran), mentre que a Ponent ho fa als de Montornès de Segarra, Talavera (Segarra), Puigverd d'Agramunt (Urgell), Castellserà (Urgell) i Tarrés (Garrigues).